Eiropas Parlaments
2024-2029

Ekonomikas un monetārā komiteja

2025/2208(INI)

19.2.2026

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par digitālajiem aktīviem: konkurētspējas un integritātes uzdevumi, kas jārisina Eiropas Savienības finanšu sistēmā
(2025/2208(INI))

Ekonomikas un monetārā komiteja

Referents: Johan Van Overtveldt

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 7

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par digitālajiem aktīviem: konkurētspējas un integritātes uzdevumi, kas jārisina Eiropas Savienības finanšu sistēmā

(2025/2208(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas (ECB) 2025. gada novembra Finanšu stabilitātes pārskatu,

– ņemot vērā Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas (ESRK) 2025. gada 25. septembra ieteikumu par trešo valstu vairāku emitentu kopā emitēto stabilo kriptomonētu shēmām,

– ņemot vērā ESRK 2025. gada oktobra ziņojumu "*Crypto-assets and decentralised finance – Report on stablecoins, crypto-investment products and multi-function groups*" (Kriptoaktīvi un decentralizētas finanses — ziņojums par stabilām kriptomonētām, kriptoaktīvu ieguldījumu produktiem un daudzfunkcionālām grupām),

– ņemot vērā Eiropas Banku iestādes (EBI) 2024. gada decembra ziņojumu "*Report on tokenised deposits*" (Ziņojums par žetonizētiem noguldījumiem),

– ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda 2025. gada septembra publikāciju par finansēm un attīstību, 62. sējums, Nr. 3, "*Stablecoins and the future of finance*" (Stabilās kriptomonētas un finanšu nākotne),

– ņemot vērā Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas 2025. gada novembra ziņojumu "*Tokenization of financial assets*" (Finanšu aktīvu žetonizācija),

– ņemot vērā Starptautisko norēķinu bankas (*BIS*) 2025. gada jūnijā publicēto gada ekonomikas pārskatu,

– ņemot vērā Finanšu stabilitātes padomes (FSP) 2024. gada 22. oktobra ziņojumu par stāvokli "*G20 crypto-asset policy implementation roadmap*" (G20 kriptoaktīvu politikas īstenošanas ceļvedis),

– ņemot vērā *FSB* 2024. gada 22. oktobra ziņojumu par stāvokli "*The financial stability implications of tokenisation*" (Žetonizācijas ietekme uz finanšu stabilitāti),

– ņemot vērā Anglijas Bankas 2025. gada 10. novembra apspriešanās dokumentu "*Proposed regulatory regime for sterling-denominated systemic stablecoins*" (Priekšlikums regulatīvajam režīmam attiecībā uz sterliņu mārciņās denominētām sistēmiskām stabilajām kriptomonētām),

– ņemot vērā Ekonomikas pārvaldības un EMS Kontroles nodaļas 2025. gada novembra brīfingu "*Digital assets: EU regulatory framework, market uptake, risks and challenges*" (Digitālie aktīvi: ES tiesiskais regulējums, ieviešana tirgū, riski un uzdevumi),

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0000/2026),

A. tā kā ECB 2024. gada novembra aptaujas par patērētāju gaidām rezultāti liecina, ka vidēji 9,7 % respondentu vai viņu mājsaimniecībā iekļauto personu ir iegādājušies kriptoaktīvus un ka 54 % no viņiem tur kriptoaktīvus vērtībā līdz 1 000 EUR, bet 91 % – līdz 20 000 EUR;

B. tā kā kopējā kriptoaktīvu globālā tirgus kapitalizācija (pēc privātiem datu avotiem) 2026. gada 10. februārī bija 2,03 triljoni EUR, no kuriem stabilo kriptomonētu tirgus daļa – 12,9 % jeb 261 miljards EUR;

C. tā kā 2026. gada februārī žetonizētie aktīvi veidoja aptuveni 1 % no kopējiem digitālajiem aktīviem un šis īpatsvars (pēc nesaskaņotiem privātiem datu avotiem) strauji pieaug;

D. tā kā 2025. gadā globālajā kriptovalūtu darba tirgū (pēc privātiem datu avotiem) bija nodarbināti vairāk nekā 1,6 miljoni speciālistu, no kuriem ES speciālisti veido būtisku, tomēr sarūkošu daļu;

E. tā kā Regulas (ES) 2022/858[1] 2. panta 1. punktā "sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija" jeb "SVT" ir definēta kā "tehnoloģija, kas ļauj darboties sadalītajām virsgrāmatām un izmantot tās"; tā kā minētās regulas 2. panta 2. punktā "sadalītā virsgrāmata" ir definēta kā "informācijas repozitorijs, kurā glabā darījumu uzskaites datus un kuru koplieto SVT tīkla mezglos un sinhronizē starp SVT tīkla mezgliem, izmantojot konsensa mehānismu";

F. tā kā ar Regulu (ES) 2023/1114 par kriptoaktīvu tirgiem[2] (KAT regula) Eiropas Savienībā tiek izveidots saskaņots regulējums kriptoaktīviem, nošķirot tādas trīs galvenās kategorijas kā elektroniskās naudas žetoni (to vērtību stabilizē ar piesaisti kādai oficiālajai valūtai), aktīviem piesaistīti žetoni (to vērtību stabilizē ar piesaisti kādai citai vērtībai vai tiesībām, vai to kombinācijai, tostarp vienai vai vairākām oficiālajām valūtām) un citi kriptoaktīvi (vērtības vai tiesību digitāls atveidojums, kuru var pārvest un uzglabāt elektroniski, izmantojot sadalīto virsgrāmatu vai līdzīgu tehnoloģiju, kas neietilpst citās kategorijās);

G. tā kā saskaņā ar KAT regulas 2. panta 4. punktu no tās darbības jomas ir izslēgti kriptoaktīvi, kas kvalificējami kā finanšu instrumenti, noguldījumi, naudas līdzekļi, vērtspapīrošanas pozīcijas vai apdrošināšanas vai pensiju produkti saskaņā ar spēkā esošajiem ES tiesību aktiem, un tā nodrošina, ka uz šādiem kriptoaktīviem joprojām attiecas konkrētās nozares tiesiskais regulējums un uz produktiem balstītais uzraudzības modelis, ko paredz ES finanšu pakalpojumu tiesību akti;

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/858 (2022. gada 30. maijs) par izmēģinājuma režīmu tirgus infrastruktūrām, kuru pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija, un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 909/2014 un Direktīvu 2014/65/ES (OV L 151, 2.6.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/858/oj).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1114 (2023. gada 31. maijs) par kriptoaktīvu tirgiem un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 1095/2010 un Direktīvas 2013/36/ES un (ES) 2019/1937 (OV L 150, 9.6.2023., 40. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj).

H. tā kā ASV regulatīvā pieeja joprojām tiek pilnveidota un ASV politikas veidotāji un regulējošās iestādes tā vietā parasti atsaucas uz "digitālajiem aktīviem", ar to saprotot, ka tie ietver sadalītajā virsgrāmatā nodrošinātas vērtības vai tiesību (tostarp kriptovalūtu, stabilo kriptomonētu un noteiktu žetonizētu instrumentu) kriptogrāfisku digitālu atveidojumu,

Pārskats

1. atbalsta ilgtermiņa mērķi attiecībā uz sistēmisku, uz darbību balstītu un tehnoloģiski neitrālu pieeju ES tiesiskajam regulējumam finanšu pakalpojumu jomā;

2. uzsver, ka jaunu tehnoloģiju parādīšanās nozīmē jaunus izaicinājumus regulatīvajai un uzraudzības sistēmai;

3. uzsver potenciālās inovācijas un savienojamības spējas, kādas kriptogrāfiski nodrošinātas sadalītās virsgrāmatas un līdzīgas tehnoloģijas piedāvā finanšu pakalpojumu infrastruktūrai gan izmantošanai ES, gan tās globālās lomas īstenošanai;

Kriptoaktīvi

4. uzsver, ka ir svarīgi stiprināt datu spējas, jo īpaši attiecībā uz sviras efektu kriptoindustrijā un savstarpējo saikņu īstenošanai ar nebanku finanšu iestāžu nozari;

5. aicina EBI, Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi, Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai, Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi, valstu kompetentās iestādes, ECB un ESRK stiprināt uzraudzības dialogu par nozīmīgām daudzfunkcionālām grupām (*MFG*); uzsver, ka ir jāsaskaņo KAT regulas politiskais satvars attiecībā uz nozīmīgām nebanku *MFG*;

6. pauž nožēlu par kriptoaktīvu lomu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas noteikumu un sankciju apiešanā; uzsver, ka ir svarīgi „pazīsti savu klientu" standartos un maksājumu uzraudzībā rast labāku līdzsvaru starp privātumu un pārredzamību;

Žetonizācija

7. norāda, ka Regulas (ES) 2022/858 3. apsvērumā finanšu instrumentu "žetonizācija" ir definēta kā finanšu instrumentu digitāla atveide sadalītajās virsgrāmatās vai tradicionālu aktīvu klašu emitēšana žetonizētā veidā, lai tos varētu emitēt, uzglabāt un pārnest uz sadalītu virsgrāmatu;

8. atzinīgi vērtē tādus iespējamos ieguvumus no žetonizācijas finanšu aktīvu tirdzniecībā kā lielāka efektivitāte un pārredzamība, taču norāda, ka būtu jāuzrauga ar to saistītā neaizsargātība; pauž atbalstu Starptautisko norēķinu bankai pārrobežu maksājumu sadarbībā;

9. norāda uz notiekošajām diskusijām par ES sadalītās virsgrāmatas (*DLT*) izmēģinājuma režīmu;

Stabilās kriptomonētas

10. norāda, ka stabilās kriptomonētas saskaņā ar KAT regulu var iedalīt divās kategorijās – aktīviem piesaistīti žetoni un elektroniskās naudas žetoni;

11. norāda, ka stabilās kriptomonētas ir privātās naudas radīšanas veids un ka to ekonomiskā funkcija līdzinās valūtas kursa piesaistei, naudas tirgus fondiem un drošajām bankām (*narrow banks*); tomēr uzsver, ka KAT regula aizliedz elektroniskās naudas žetonu emitentiem un kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem tieši vai netieši piešķirt procentus par elektroniskās naudas žetoniem un ka stabilām kriptomonētām nav tiešas piekļuves centrālajām bankām un uz tām neattiecas publisko noguldījumu garantijas; norāda uz stabilo kriptomonētu devalvācijas risku;

12. atzīst, ka ES tiesību aktos trūkst juridiskās noteiktības gadījumā, ja ES un trešās valsts vienība kopā emitē stabilās kriptomonētas un abu vienību emitētās digitālās stabilās kriptomonētas ir pilnībā savstarpēji aizstājamas un neatšķiramas; aicina Komisiju steidzami nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu par šo jautājumu, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un paredzētu spēcīgus prudenciālos aizsardzības pasākumus, stingrus sadarbības pasākumus un uzlabotus krīzes pārvaldības protokolus;

Citi aspekti

13. uzsver, ka sadarbspējai ir izšķiroša nozīme digitālajā finanšu darbībā, jo tai ir vajadzīgi, piemēram, portatīvi identitātes un pārbaudāmi akreditācijas dati kā starptīklu tirgus infrastruktūru veicinoši komponenti; uzsver, ka juridiskās personas identifikatora vai verificējama juridiskās personas identifikatora veida pieejas būtu jānovērtē kā infrastruktūras līmeņa instrumenti;

14. norāda uz notiekošajām diskusijām par digitālo euro;

15. pauž nožēlu par ES atkarību no trešo valstu pakalpojumu sniedzējiem *DLT* infrastruktūras ziņā; uzsver, ka ASV administrācijas attieksme pret digitālajiem aktīviem būtu jānovēro ar piesardzību;

16. norāda uz notiekošajām diskusijām par kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēju uzraudzību;

°

° °

17. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Šajā ziņojumā mēs pētām digitālo aktīvu parādīšanās ietekmi uz finanšu pakalpojumu nozari un to, kā tas ietekmē tiesisko regulējumu. Ar digitālajiem aktīviem parasti saprot jebkuru vērtības digitālu attēlojumu, kas reģistrēts kriptogrāfiski nodrošinātā sadalītajā virsgrāmatā.

Vajadzētu sākt ar dažiem noderīgiem pamatprincipiem kā izejas punktu. Par mērķi būtu jānosaka sistēmas mēroga uz darbību balstīts un tehnoloģiski neitrāls skatījums. Lai gan sadalītās virsgrāmatas var pārveidot finanšu infrastruktūru, tās pašas par sevi nekādā veidā neizmaina tādas ekonomiskās funkcijas kā tirdzniecība, tīrvērte un norēķini. Jaunās tehnoloģijas vienmēr nes sev līdzi jaunus izaicinājumus. Tiesiskais regulējums diez vai varētu būt tehnoloģiski neitrāls visām turpmākajām norisēm, tādēļ tas būtu jāpielāgo mainīgajai realitātei. Tajā jāatrod pareizais līdzsvars starp inovācijas stimulēšanu un pārmērīgas regulējuma arbitrāžas novēršanu.

Ar Regulu (ES) 2023/1114 par kriptoaktīvu tirgiem (KAT regula) ES ir pieņēmusi tiesību aktu, kas veido kriptoaktīvu regulējumu. Uz kriptoaktīviem, kas kvalificējami kā finanšu instrumenti saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem, joprojām attiecas attiecīgie nozaru tiesību akti.

No vienas puses, digitālo aktīvu nozarē joprojām pastāv vairāki riski. No makroprudenciālās uzraudzības viedokļa ir jāstiprina datu veiktspēja, lai labāk izprastu finanšu riskus un savstarpējo savienojamību ar citiem finanšu pakalpojumu veidiem. Būtu rūpīgi jāpārbauda daudzfunkcionālās grupas, kas veido saiknes starp dažādiem kriptoaktīvu veidiem. Kriptoaktīvus arvien pārāk bieži izmanto tam, lai izvairītos no NILLN/TFN noteikumu ievērošanas un sankcijām. Viens no stabilo kriptomonētu aspektiem, kam nepieciešama juridiskā skaidrība, ir jautājums par vairāku emitentu kopīgu emisiju, kam uzmanība tika pievērsta tikai pēc KAT regulas stāšanās spēkā.

No otras puses, sadalīto virsgrāmatu izmantošana finanšu pakalpojumu nozarē cita starpā varētu uzlabot arī efektivitāti un savienojamību. Žetonizācija ļauj sadalītās virsgrāmatas tehnoloģiju izmantot arī esošajiem finanšu aktīviem, un tas var samazināt izmaksas un uzlabot pārredzamību. Lai noskaidrotu tās radītās priekšrocības, neiztiks ne bez daudziem mēģinājumiem, ne kļūdām, tādēļ neaizsargātība būs jāuzrauga.

Visbeidzot, digitālā finansējuma nākotne veidojas ne tikai Eiropā vien. Tomēr Eiropai būtu obligāti jāpiedalās globālajās debatēs, jo gan riska pārvaldības, gan finanšu infrastruktūras pārveides ziņā būs jāapspriežas par sadarbību, standartiem, savstarpējām saiknēm, līdzvērtību un regulatīvajām prasībām.